

KONGE
KRØNIKERNE

Lynn Austin

BLANDT
GUDER

Lohse

A decorative flourish consisting of intricate, swirling lines and leaf-like shapes, framing the title 'Prolog' on the right side.

Prolog

“JEG HADER AT VENDE,” mumlede Josva lavmælt. “Jeg ved ikke noget værre.” Han ville give hvad som helst for at få dette møde overstået, så han vidste, hvordan hans fremtid ville blive. Men som formiddagen langsomt sneglede sig af sted og blev til eftermiddag, frygtede han, at han ikke fik sit ønske opfyldt.

Han så hen på de høje, mørklødede vagter posteret ved døren ind til Faraos tronsal og vendte så blikket tilbage mod de farvestrålende fresker, der prydede væggene i forgemakket. De skildrede scener fra Faraos talrige sejre og fra det gamle Egyptens glørværdige fortid. Minderne om hans egen fortid og de kære, han havde mistet, var for smertefulde at dvæle ved ret længe, og for at skubbe dem fra sig stirrede han i stedet på de forbudte egyptiske billeder. Vold og blodsudgydelse havde præget hans tilværelse, efter at han var blevet en flygtning, og han længtes efter at lægge det liv bag sig. Han bar arrener efter det på sit ansigt, og smerten og skylden over det i sit hjerte. Han var ikke længere sikker på, hvad Gud ønskede af ham, eller hvad fremtiden ville bringe; måske vidste han det, inden dagen var omme.

Ved siden af ham flyttede prins Amarja uroligt på sig, mens de ventede. Han så bekymret ud. “Bare de dog ville skynde sig lidt og kalde os ind,” sagde han. “Jeg kan ikke fordrage at være omringet af alle disse billeder og afguder. Hvordan kan du overhovedet se på dem?”

Josva kiggede på Amarja og derefter på delegationen af ledende præster og levitter, som havde ledsaget dem til Faraos palads. Intet sted kunne de lade øjnene hvile uden at synde og stod derfor tavse og urolige og stirrede ned i gulvet. “Hvis Farao giver os lov til at blive i Egypten, kommer vi til at leve blandt disse guder hele tiden alligevel,” sagde Josva til prinsen. “Så I kan lige så godt vænne Jer til dem.”

Josva var klar over, at de landflygtige judæere var i chok. Den euforiske stemning, der havde hersket blandt de mere end tre hundrede præster og levitter, som med deres familier havde foretaget den dristige flugt ud af Jerusalem sammen med ham i påsken, havde langsomt fortaget sig i takt med, at det gik op for dem, hvor meget de i virkeligheden havde mistet. For mange af præsterne var det at blive fysisk adskilt fra det forjættede land lige så smertelig og traumatisk som at få hugget et ben af. At forlade Salomos Tempel på Guds hellige bjerg efterlod dem lammede af sorg. Gennem århundreder havde det defineret dem som folk, at Gud i påsken havde friet dem ud af slaveriet i Egypten, men nu havde Gud tilsyneladende omstødt sin frelsesplan og sendt dem alle tilbage til Egypten igen. Josva kunne ikke garantere dem, at opholdet kun blev midlertidigt.

Omsider gik den store dør op, og en kammerherre gjorde tegn til dem. “Farao vil tage imod jer nu.” Josva sikrede sig, at læderklappen over det blinde højre øje sad, som den skulle, og fulgte med delegationen efter prins Amarja ind i tronsalen.

I de smalle striber af sollys dansede støvpartikler rundt, hvirvlet op af slavernes viftende palmegrene. Der hvilede et falmet udtryk over det engang så prægtige palads – malingen fremstod grå og nusset, her og der hang tapetet i laser, og der hang en muggen lugt af fugtige sten i rummet. Josva undertrykte en hosten og bøjede sig dybt for Farao Taharka, den tredje nubiske konge, der regerede som Farao over Øvre og Nedre Egypten. Taharka lignede sine forfædre: Hans hud var lydefri og sort som elfenben, hans næse bred og læberne fyldige. Men hans udtryksløse ansigt røbede intet om hans svar

på judæernes begæring om asyl i Egypten. Da Josva for en uge siden indleverede deres bønsskrift, havde han fortalt Farao, at han og Amarja var tidligere embedsmænd i kong Manasses regering; han havde ikke afsløret, at Amarja var kongeprens af Davids slægt.

“Farao har overvejet jeres anmodning om politisk asyl,” begyndte Taharkas talsmand. Papyrusarket knitrede som tørre kviste, da han forsigtigt rullede det op. Han og de andre egyptere på podiet ved siden af Farao var glatbarberede og stod i bar overkrop og hvide lændeklæder, og de stirrede med åbenlys afsky ned på judæernes skæggede ansigter og lange klædedragter. “Hans Majestæt angiver følgende betingelser for at give jer asyl. I har to dage til enten at acceptere dem eller forlade egyptisk territorium permanent.”

Prins Amarja nikkede let. “Det er forstået, herre.”

Josva var så godt som sikker på, at betingelserne ville være acceptable. Forud for deres flugt havde præsterne spurgt efter Guds vilje med Urim og Tummim, og Gud havde gjort det klart, at hans vilje for denne rest af troende var, at de skulle finde et tilflugtssted i Egypten. Esajas’ profeti bekræftede det.

“Farao Taharka har gavmildt tildelt jer et stykke land til oprettelse af et jødisk eksilsamfund. Der har I lov til at opføre et alter, hvor I kan tilbede jeres gud.” Der lød et suk af lettelse fra en af de ledende præster bag Josva. “I Egypten har vi tre årstider,” fortsatte embedsmanden. “I er ankommet i *shemu*, vores høsttid. Derfor har Farao nådigt indvilliget i at forsyne jeres menighed med korn, olie og fødevarer, så I kan klare jer gennem *akhet*, hvor Nilfloden går over sine bredder igen. På den årstid kan der ikke udføres markarbejde, og vi bruger den i stedet til byggeri. I har således fire måneder til at finde jer til rette i jeres nye hjem, inden det bliver *peret*, hvor der skal pløjes og sås.”

“Vi er meget taknemlige,” sagde prins Amarja og bukkede på ny.

Josva vidste, at tilbuddet ikke udsprang af gavmildhed. Faraos ville uden tvivl forlange noget til gengæld. “Hvordan kan vi gengælde Faraos for hans velvilje?” spurgte han.

“Det areal, I får overdraget, er en ø i Nilfloden, der hedder Elefantøen,” sagde talsmanden. “Det er en vigtig militær forpost, og det forventer Faraos, at den bliver ved med at være. Betingelserne for aftalen er disse: For det første kræver Faraos, at alle unge mænd i jeres koloni melder sig til militærtræning med henblik på at bemane fæstningen på Elefantøen.”

Josva var rystet. Han kunne ikke tro, at Faraos virkelig ville afkræve dem militærtjeneste. Det ville præsterne og levitterne aldrig gå med til.

“For det andet skal denne jødiske garnison komme Faraos til undsætning, hvis Egypten bliver angrebet af et andet land. For det tredje skal I slutte jer til Faraos øvrige væbnede styrker, hvis vores store gud Amon-Ra forordner, at det egyptiske imperium skal ekspandere ... også selv om det indebærer at gå i krig mod jeres tidligere landsmænd i Juda.”

“Vi er ikke soldater – ” begyndte en af de ledende præster, men Faraos talsmand afbrød ham.

“Faraos ved, hvad I er: eksperter i jødisk lov og fordrevne præster uden et tempel.”

“Men hvorfor vil han så have os til at lede en militær garnison?”

Der blev helt stille i salen, som om den judæiske præst havde begået en alvorlig synd ved at stille spørgsmålstegn ved Faraos afgørelse. Til sidst blev tavsheden brudt af Faraos selv.

“Fordi jeg har studeret historie,” sagde han. Det var første gang i løbet af begge besøg, at han sagde noget til dem, og hans stemme rungede kraftfuldt i den vældige tronsal. “For tyve år siden under Faraos Shabakas herredømme præsterede I judæere noget, som ingen anden nation nogen sinde har gjort – inklusive vores. I besejrede Sankerib og hele den assyriske hær. Jeres konge Hizkija udtrykte meget klart, at sejren ikke blev vundet ved hans eget sværd, men ved hans gud Jahves sværd.

Nu kommer I til mig og hævder at være sande præster for Jahve. I beder om lov til at rejse et alter for ham i Egypten. Det har jeg givet jer lov til. Men til gengæld beder jeg om at få stillet Jahves krigsmagt til rådighed.”

En af de ledende præster begyndte at protestere, men Josva standsede ham med et advarende blik. “Hvor ligger Elefantøen, herre?” spurgte han den egyptiske embedsmand.

Det kolde smil, hvormed Faraos talsmand svarede, gav Josva den første indikation af sin skæbne: “Som I vil opdage, ligger den et godt stykke vej opstrøms, tæt ved det første vandfald, godt 600 km stik syd. Det tager en uge at sejle dertil.”

Josva nikkede og kæmpede for ikke at vise, hvor chokeret og skuffet han var. Bag ham stønnede en af præsterne. Ingen af dem behøvede at se på et kort for at vide, at de blev forvist til Egyptens alleryderste grænse, meget længere væk fra hjemlandet, end nogen af dem nogen sinde havde forestillet sig. Josva kastede et blik på prins Amarja og så chok og vantro afspejlet i hans ansigt. Det var prinsen, der skulle svare på delegationens vegne, men han virkede ude af stand til at sige noget. Josva trådte frem.

“Deres Majestæt, Farao Taharka, jeg beder Jer modtage vores taknemlighed for Jeres overstrømmende gavmildhed,” sagde han. “Men vi behøver ikke to dage til at beslutte os; vi accepterer taknemligt alle Jeres betingelser.”

Præsten ved siden af Josva snappede efter vejret. “*Hvabe-har?!*”

Amarja stirrede måbende og forfærdet på ham. “Josva, vent. Vi kan ikke – ”

“Jeg ved, hvad jeg gør,” hviskede han. “Stol på mig.”

Den egyptiske embedsmand betragtede de hviskende præster med et udtryk af kedsomhed. “Eftersom I tilsyneladende ikke er helt enige, vil kammerherren eskortere jer ud, så I kan fortsætte jeres diskussion ude på gangen. Farao har andre, der venter på audiens.”

Hurtigt blev delegationen ført ud af salen. De ledende præster vendte sig om mod Josva, så snart de nåede yderdørene, og alle talte i munden på hinanden. “Hvad tænker du på? Vi kan under ingen omstændigheder acceptere sådanne betingelser! Dette er ikke noget tilbud om asyl; det er militærhvervning og forvisning.”

“Vi er ikke soldater, Josva,” sagde en af de ledende præster. “Vores sønner er indviet til at gøre tjeneste for Gud, ikke for Faraos. Og Jahve lader sig ikke manipulere som en udskåret afgud til at kæmpe for egypterne.”

“Desuden,” sagde Amarja, “kan vi ikke bede vores folk om at drage så langt ned i Egypten. Vi har i forvejen ført dem næsten fem hundrede kilometer væk hjemmefra.”

Josva lagde armene over kors og kæmpede for ikke at miste besindelsen. “Havde I forestillet jer, at egypterne ville tilbyde os Goshens vandrige sletter, sådan som det skete for Josef og vores forfædre?”

“Det tror jeg faktisk, at mange af os tænkte, da vi så de frodige, grønne områder i deltaet,” sagde Amarja. “Hvordan skal jeg kunne sige til dem alle, at vi flytter til grænsen af Kush? Både du og jeg ved fra mester Shebnas undervisning, hvordan landet er dernede – på den anden side af den smalle flodslette er der intet andet end Saharas ørken. I det klima kan vi hverken plante vingårde eller olivenlunde eller – ”

Josva gestikulerede utålmodigt. “Det ved jeg udmærket godt, og jeg ved også, at Jahve ikke begår fejltagelser. Hvis han ønsker, at vi skal oplæres til krigere, må der være en god grund til det. Jeg har heller ikke den mindste lyst til at flytte til en ø seks hundrede kilometer længere oppe ad floden. Men kan I ikke se, at det er en fuldkommen opfyldelse af Esajas’ profeti? ‘På den dag skal der stå et alter for Herren midt i Egypten og en stenstøtte for Herren ved landets grænse.’”

Præsterne stirrede uforstående på ham. “Hør her,” forklarede han, “vi troede, at profetien betød, at der skulle være *to* andre, et midt i Egypten og et ved grænsen. Men hvis vi bygger

vores alter på Elefantøen, vil det opfylde *begge* betingelser på samme tid. Øen ligger ved Egyptens sydlige grænse, men også tæt ved Kush – og Faraos Taharkas imperium består af Egypten og Kush. Derfor er Elefantøen lige midt i imperiet.”

Amarja lukkede øjnene. “Men det er så langt væk hjemmefra,” sagde han stille.

“Ja, men samtidig er det en ø. Kan I ikke se Guds visdom i at give os en ø helt for os selv? Vi kan leve afsondret – føre et helligt liv. Uden at gøre os urene med alt dette.” Han pegede op mod vægmalerierne.

For en stund var der ingen, der sagde noget. Josva trak vejret dybt. “Vi går derind igen og siger til Faraos, at vi accepterer hans betingelser. Nogen indvendinger?”

Da ingen sagde noget, anede Josva for første gang den fremtid, der ventede ham – en fremtid, han hverken brød sig om eller forstod. Han skulle være soldat i Faraos hær, udstationeret på Elefantøen, over tusind kilometer væk fra sit hjem i Jerusalem.

Første del

Du har forkastet dit folk, Jakobs hus, for de er fulde af

Østens væsen ... de tilbyder deres hænders værk ...

Søg ind mellem klipperne, skjul dig i jorden i rædsel for

Herren og for hans storhed og væld!

Esajas' Bog 2,6.8.10

DE NEDBRÆNDTE STEARINLYS lagde et søvnigt skær over familiens middagsbord, hvor påskemåltidet var ved at være til ende. Men Josva flyttede rastløst på sig, mens han lyttede til den velkendte beretning om udfrielsen. Dette var den første påske, de fejrede i eksil siden flugten fra Jerusalem for et år siden, og festmåltidet bragte uvelkomne minder.

“Tak Herren, for han er god,” reciterede Josvas storebror Jerimot, “hans trofasthed varer til evig tid ... I min trængsel råbte jeg til Herren, han svarede og førte mig ud i det åbne land.”

Josva oplevede sig ikke ført ud og sat fri. Så længe hans fjende kong Manasse var i live, ville han aldrig føle sig fri. Han tog en slurk vin og sagde: “Gad vide, om Manasse fejrer påske i Jerusalem i aften.” Jerimot vendte sig forbløffet om mod ham, som om kongens navn var en spand koldt vand, der blev kastet hen over festbordet.

“Er det ikke lige meget, Josva? Jeg takker Gud for det privilegium, at jeg kan feste sammen med min familie for første gang i vores nye hjem.” Jerimot bredte armene ud, som om han ville omfavne samtlige familiemedlemmer og venner, der sad rundt om bordet. Han havde arbejdet hårdt for at forvandle

denne fugtige lerstensbygning på Elefantøen til et godt hjem for sin hustru og sine børn. Han og Josva havde opført et boligkompleks til storfamilien bestående af sammenhængende lerstenshuse og en fælles gårdsplads. Deres søster Tirza boede sammen med sin mand, ypperstepræsten Joel, i et af husene, mens Josva delte et andet sammen med sin mor, Jerusha, og sin søster, Dina. Josva elskede sin søster, men hver gang han så på Dina, blev han mindet om Manasse, og hvordan han havde holdt hende indespærret, gjort hende til sin konkubine og ofret hendes søn til Molok.

Tjenestepigen Miriam og hendes bror Natan boede også i samme hus som Josva. Miriam påtog sig mere end sin del af husarbejdet, men hendes tilstedeværelse var endnu et irritationsmoment for Josva, en daglig påmindelse om, hvordan hans tåbelige fadæser havde kostet Miriams far Maki livet.

“Er jeg den eneste, der kan se, hvor skørt det er?” spurgte Josva. “Vi sidder her dybt inde i Egypten og takker Gud, fordi han frelste os ud af Egypten!” Han så rundt på de øvrige omkring det lave bord for bekræftelse, men hans blik blev besvaret med forlegen tavshed. “Jeg er ikke ude på at spolere festen, men vi har været strandet her et helt år nu. Jeg er måske bare ved at være lidt træt af at vente på, at Gud skal gribe ind.”

Han lod sig falde tilbage i sædet med hånden under hagen, så fingrene skjulte arret på hans ansigt. Han var sig sin vansiring meget bevidst. Det brede, savtakkede ar strakte sig helt oppe fra øjenbrynet og ned til kæben på højre side af ansigtet og reducerede hans skæg til tjavser i den side. Fra tid til anden tog han en hånd op til læderklappen for at sikre sig, at den sad, som den skulle over det ødelagte øje. Prins Amarja sagde, at hans skade fik ham til at se ældre og mere barsk og kamphærdet ud. Josva var koloniens helt, og de unge soldaterrekrutter nærrede stor ærefrygt for ham, selv om han kun var nogle få år ældre end dem. De havde valgt oxen – Josvas øgenavn – som symbol for øens regiment og brugte den som udsmykning på bannere og skjolde.

“Jeg beder mine ærede gæster undskylde min brors opførelse,” sagde Jerimot med et anstrengt smil. “Må jeg have lov at fylde Jeres bæger op, Deres Majestæt?”

Josvas irritation voksede, da prins Amarja selv rakte bægeret frem mod Jerimot i stedet for at lade sig opvarte. Selv om præsterne havde salvet Amarja til deres konge og retmæssig arving til kong Davids trone, besad han ikke en konges autoritet og selvsikkerhed. Josva vidste, at det ikke var kongen, men ham selv, der i alle henseender var øens egentlige leder.

Jerimot vendte sig mod sin anden gæst. “Mere vin, oberst Hadad?”

“Den smager glimrende – men nej tak,” svarede Hadad. Også han var endnu en påmindelse for Josva om, hvad han havde mistet. Shebna, Hadads bedstefar, og Josvas far havde arbejdet sammen som kongens to øverste embedsmænd, indtil kong Manasse var påbegyndt sin masseudrensning. Hadad havde gennemgået en omfattende militæruddannelse i Jerusalem og var derfor blevet udnævnt til oberst og tildelt kommandoen over garnisonen. Siden deres flugt havde han holdt sig fra stærke drikke og havde i det forløbne år arbejdet hårdt for at forvandle de boglige levitsønner til aktive kamptropper, der var dygtige til at håndtere spyd, bue og sværd.

Josva så Hadad tørre håndfladerne mod lårene for hundrede og syttende gang den aften. Hvorfor virkede han så nervøs? Det kunne ikke være forlegenhed, da han var en jævnlig gæst ved familiens bord. Josva bemærkede, at Hadad næsten ikke havde rørt sin mad. “Er der noget i vejen med maden?” spurgte han.

“Nej, overhovedet ikke. Jeg er bare mæt.” Hadad vendte sig mod deres vært Jerimot, og et smil bredte sig over hans smukke ansigt. “Jeg vil gerne takke dig endnu en gang for at invitere mig med i aften. Det meste af mit liv har jeg levet alene sammen med min bedstefar og har derfor aldrig oplevet, hvad det vil sige at være en del af en stor familie.”

“Du er altid velkommen i vores hjem, Hadad, det ved du. Og nu, hvis du kender teksten, så syng afslutningssalmen sammen med os.”

Josva stemte ikke i sammen med de andre. I stedet holdt han nøje øje med Hadad, overbevist om, at han havde noget på hjerte. Jerimot sluttede påskefejringen af med en bøn, hvorefter kvinderne gik ud for at rydde op i køkkenet og lægge de søvnige børn i seng. Hadad rejste sig.

“Der er noget, jeg gerne vil sige,” begyndte han og bekræftede dermed Josvas mistanke. Alle mændene vendte sig om mod Hadad, der slap luften ud af lungerne med en nervøs latter. “Pyh! Dette her er værre end at drage i krig. Min mave har det, som om jeg er tilbage på skibet, der bragte os hertil.”

“Du er blandt venner,” beroligede Jerimot ham. “Fortæl, hvad du har på hjerte.”

Hadad nikkede og smilede nervøst. “Det, jeg gerne vil fortælle, er, at mit liv begyndte først i påsken sidste år. Før den tid vidste jeg ikke, hvem jeg var, eller hvad jeg ønskede at bruge mit liv til. Men efter vores flugt fra Jerusalem har jeg endelig fundet mål og mening med mit liv her i Egypten. Jeg er glad for mit arbejde i garnisonen. Jeg trives med militærkommandoen, og jeg tror, at jeg omsider har skabt mig et respektabelt navn. Nu mangler jeg kun én ting, for at mit liv er fuldkomment.” Hans stemme dæmpedes. “At gifte mig med den kvinde, jeg elsker. Jerimot, jeg anholder dig som familiens overhoved om din søster Dinas hånd.”

Hadads anmodning var så overrumplende, at der gik et øjeblik, før Josva fattede hans ord. Det kunne ikke være Hadads alvor! Alle og enhver vidste da, hvorfor et sådant ægteskab ikke var muligt. Men inden Josva nåede at reagere, bredte der sig et bredt smil over Jerimots ansigt, som om han skulle til at acceptere Hadads frieri. “Hadad, min kære ven, jeg vil være beæret over at – ”

“Jerimot, stop!” Josva sprang op og afbrød sin bror. “Du kan ikke lade ham gifte sig med Dina!”

“Josva, hvis dette er en spøg – ”

“Det er ikke en spøg,” svarede han sin bror. “Jeg troede, at du var klar over det. Jeg troede, at I alle sammen var klar over det ... Dina skal giftes med prins Amarja.”

“Hvabehar?” Hadad så ud, som om Josva havde slået ham i maven med en knytnæve. “Hvad snakker du om?”

“Dina var en del af kong Manasses harem,” forklarede Josva. “Hun fødte hans søn. Nu tilhører hun Davids hus. Enhver, der gifter sig med hende, udfordrer Manasses ret til at herske og gør officielt krav på Judas trone. Hun er nødt til at gifte sig med prins Amarja.”

Hadad knyttede næverne. “Hun er ikke en ejendel, man bare kan overdrage fra én mand til den næste. Du kan ikke tvinge Dina til at gifte sig med ham!”

Josva stillede sig lige så truende an som Hadad. “Det er noget, hverken du eller jeg bestemmer. Det står i Guds lov.”

“Lige et øjeblik,” sagde prins Amarja og rejste sig fra sin plads. “Har jeg slet intet at skulle have sagt i denne sag?”

“Nej. Det har I ikke,” sagde Josva til ham. “Det var Gud, der gav Jer kongeblood i årerne. Dette er måden, han vil hævne sig på. Det eneste valg, I har, er, om I vil kæmpe for Jeres fars trone eller lade Manasse få den.”

“Jeg er ikke sikker på, at jeg har retten til min fars trone,” sagde Amarja. “Manasse er den førstefødte, og – ”

“Manasse mistede sin ret, da han begyndte at dyrke andre guder,” svarede Josva skarpt. “Han ofrede sin *egen søn!* Hvis Jeres far var i live, hvem tror I så, han ville vælge som sin efterfølger? Jer eller Jeres bror?”

“J-jeg forstår, hvad du siger.” Amarja veg tilbage, som var han bange for Josvas vrede.

Hadad greb prinsen i armen. “Amarja, nej! Hør ikke på ham. I er min ven! I ved, at Dina elsker mig og ikke Jer. Spørg hende selv! Hent hende, og spørg hende, hvem hun ønsker at gifte sig med.”

“Det spiller ingen rolle, hvad hun ønsker,” sagde Josva.

“Jo, det spiller sandelig en rolle!” sagde Jerimot til ham. “Abba ville aldrig have tvunget Dina til at gifte sig mod sin vilje, og det vil vi heller ikke! Selvfølgelig spørger vi hende.” Han rejste sig og skyndte sig ud og kom et øjeblik efter tilbage med Dina efter sig. Hun så beklemt ud, da hun kom ind i rummet til mændene, der diskuterede højlydt. Men Josva så ømheden lægge sig over hendes træk, da hun kiggede op på Hadad. Josva havde ikke bemærket, hvordan deres følelser for hinanden var vokset, siden Hadad for et år siden havde hjulpet Dina med at flygte ud af Jerusalem. Han burde have været mere opmærksom.

“Kæreste Dina,” tryglede Hadad. “Fortæl Josva, hvad vi føler for hinanden. Han forsøger at hindre os i at blive gift.”

Før hun nåede at svare, brød Josva ind. Han kunne ikke lade hende ødelægge Guds fuldkomne plan. “Jeg kan se, at du nærer følelser for ham, Dina, men din pligt over for Gud og over for vores familie må komme i første række.”

“Jeg ... jeg forstår ikke.”

Han trådte et skridt frem mod hende og kunne næppe styre sin stemme, da minderne og vreden bølgede op i ham. “Husker du den aften, da Manasses mænd koldblodigt dræbte vores bedstefar? Husker du, hvor hjælpeløs du følte dig, fordi du ikke kunne hindre det? Du måtte bare se til, mens de bankede en forsvarsløs og rar gammel mand til døde, uden at du kunne hjælpe ham!”

Dina førte hænderne op til ansigtet. “Om forladelse ... jeg kunne ikke ...”

“Josva, stop!” sagde Jerimot.

“Nej, jeg vil ikke stoppe. Ingen af os har talt med hende om Manasse i næsten et år, men vores tavshed får ikke det, han gjorde, til at forsvinde. Dina er nødt til at huske det – det hele – inden hun beslutter, hvem hun ønsker at gifte sig med.” Josva greb hende om håndleddene og trak hendes hænder væk fra ansigtet, så hun var tvunget til at se på ham.

“Manasse myrdede også vores far. Abba havde ikke gjort noget forkert, intet, som gjorde ham skyldig til henrettelse, men Manasse flænsede hans ryg med en svøbe og smadrede ham til ukendelighed med sine sten.”

“*Stop ...!*” tryglede Jerimot. Han havde set deres far blive tortureret, og Josva vidste, at det var grusomt at minde ham om det. Men han fortsatte:

“Manasse voldtog dig, Dina. Han holdt dig indespærret i et år, og han voldtog dig – hvor mange gange? Så tog han din nyfødte søn fra dig, og han – ”

“Så er det nok, Josva! Hører du?” råbte Jerimot. “Dette er mit hus, og jeg vil ikke have det!” Hvid i ansigtet skubbede han Josva væk og trak Dina ind til sig. “Hvad er det, du gør mod hende? Mod os alle sammen?”

“Jeg minder hende om kendsgerningerne. Hvis Dina ønsker at lade Manasse slippe af sted med mord og voldtægt, kan hun bare gifte sig med Hadad. Men hvis hun vil hævne sin søns død – og vores fars død og bedstefars død – så kan hun slå igen ved at gifte sig med Amarja.”

“Nej,” stønnede Hadad. “Nej, hør ikke på ham, Dina.”

“Hør her, vi ønsker alle at bekæmpe Manasse,” sagde Jerimot. “Det er grunden til, at vi er her i Egypten. Men vi bekæmper ham ved at bevare vores tro og vores arv. Det er indtil videre, hvad Jahve har bedt os om at gøre. Hævnen tilhører Gud, ikke os.”

“Og Dina er redskabet for Guds hævn,” sagde Josva, “hvad enten hun bryder sig om det eller ej. Hvorfor tror du, at han lod hende blive reddet?”

“Men jeg var jo med til at redde hende,” sagde Hadad. “Hun elsker mig. Fortæl ham det, Dina. Fortæl ham, hvad du allerede har fortalt mig.”

Josva så Dina vende sig om mod Hadad igen og stod klar til at blande sig. “O-om forladelse,” hviskede hun. “Jeg skulle aldrig have lovet dig ... Josva har ret. Jeg kan ikke gifte mig med dig.”

“Nej ...” Hadad rystede chokeret og vantro på hovedet.
“Nej ... gør det ikke, Dina.”

“Jeg elsker dig virkelig,” sagde hun til ham, mens tårer flød fra hendes øjne. “Men jeg hader Manasse endnu mere. Han slog min søn ihjel. Jeg er nødt til at gifte mig med prins Amarja.”

Hadad lukkede øjnene. Josva iagttog ham vagtsomt, bange for, hvad han ville gøre. Da Hadad igen var i stand til at sige noget, vendte han sig om mod Josva og sagde med en stemme, der dirrede af raseri: “Jeg slår dig ihjel for dette her, Josva! Så sandt Gud er mit vidne, skal du komme til at betale for det, du har gjort!” Han stormede ud af huset og knaldede døren i efter sig.

oOo

Da Hadad smækkede med døren på sin vej ud, forplantede braget sig helt ud i køkkenet til Miriam. Hun havde aldrig før været med til at fejre påske og havde glædet sig til det i ugevis. Nu var aftenen blevet ødelagt. Hun og de andre kvinder havde hørt hvert eneste ord af skænderiet, og straks efter at Hadad var gået, havde Jerusha taget Dina med ind på et værelse for at få hende til at falde til ro. Miriam vidste, at Dina elskede Hadad og ikke prinsen, og hun håbede, at Jerusha ville tale sin datter til fornuft.

Miriam ønskede, at hun også kunne fortrække til et andet rum og slippe væk fra mændenes vrede råb, men der var arbejde, der skulle gøres. Hun tog en dyb indånding for at få ro på sig selv og gik derpå ind i stuen for at rydde det sidste af bordet. Hun håbede, at skænderiet ville ophøre, nu da Hadad var gået, men vreden lyste fortsat ud af Josvas ansigt. Hans krigeriske holdning ændrede sig ikke, selv om Jerimot blev ved med at bønfalde ham.

“Josva, du må ikke tvinge Dina og Amarja til at gifte sig. Det er forkert.”

“Jeg tvinger dem ikke. De bestemmer selv.” Han vendte sig udfordrende om mod prinsen. “Amarja, tvang jeg Jer til at komme med os til Egypten? I er ikke naiv; I må have været klar over, dengang I forlod Jerusalem, at det at tage mit parti betød krig mod Manasse.”

“Jeg ved ikke, hvad jeg troede,” mumlede Amarja. “Jeg ville bare væk fra min bror. Jeg hadede alt, hvad han havde gang i, og ønskede ikke nogen som helst del i det. Jeg valgte ikke at – ”

“Efterlod I mit potteskår med oxen et sted, hvor Manasse ville finde det?”

“Ja, men – ”

“Så valgte I også side. I har gjort fælles sag med mig, og jeg er en svoren fjende af Manasse.”

“Hvordan er vi endt med at tale om fjender og had?” stønede Jerimot. “Vi var i gang med at fejre påske ... der blev fremsat et ægteskabstilbud ... Jeg beder dig, Josva. Lad os nu holde op.”

Josva ignorerede ham. Miriam vidste, at rare, milde Jerimot aldrig kunne gøre sig håb om at vinde mod Josvas uforsonlige vrede. Det kunne ingen.

“Det er op til Jer, Amarja,” sagde Josva. “Er I villig til at gifte Jer med vores søster, eller er I ikke?”

Miriam holdt op med at samle tallerkener og skåle sammen og så op. Josva stod trodsigt over for prinsen med korslagte arme, som om han udfordrede ham til duel. Amarja stod opgivende med bøjet hoved. Miriam ønskede at kaste sig ind kampen, at tale Hadads sag og tilskynde prinsen til at gøre det samme, men hun kendte sin plads.

“Dina er en meget smuk kvinde,” sagde Amarja til sidst. “Kun en tåbe vil sige nej til at gifte sig med hende. Men Hadad er min ven, og han elsker hende. Jeg kan ikke gøre det mod ham.”

“Det skal I,” sagde Josva. “Det siger loven.”

“Hvilken lov?” spurgte Jerimot. “En sådan lov eksisterer ikke.”

“Jo! Hvis en ældre bror dør uden at efterlade sig en arving, skal hans yngre bror gifte sig med hans hustru for at skaffe ham en. Dinas første søn med Amarja vil være at betragte som Mannasses arving og arving til tronen.”

“Men min bror er ikke død.”

“I Guds øjne er han!”

Prinsen åndede ud og rystede på hovedet. “Hadad er min ven,” gentog han. “Han involverede sig kun i hele denne misere, fordi han ville redde mig, og han satte sit liv på spil for at gøre det. Hvis jeg gifter mig med den kvinde, han elsker, vil han aldrig tilgive mig. Du hørte selv, hvad han sagde.”

Miriam så smerten i Amarjas ansigt og kiggede væk. Også Josva vendte sig fra ham. “Der findes andre kvinder, Hadad kan gifte sig med,” sagde han. “Han skal nok komme over hende.”

“Skam dig, Josva!” sagde Jerimot. “Du af alle mennesker burde forstå, hvordan Hadad har det efter det, der skete med dig og Yael!”

Miriam så op for at se, hvordan Josva reagerede ved at høre navnet på den kvinde, han engang havde elsket og mistet, men han stod med ryggen til. Det var første gang siden deres ankomst til Egypten, at Miriam havde hørt nogen turde nævne Yaels navn. Alle, der kendte Josva, frygtede den vrede, der uophørligt ulmede lige under overfladen hos ham. De undgik at provokere ham og holdt sig på afstand, som var han en sulten, lænket løve.

Da Josva svarede, var hans stemme hård som stål. “Ja. Jeg ved, hvordan Hadad har det. Men jeg kom over det.”

“Gjorde du?” spurgte Jerimot. “Hvorfor har du så afvist hvert eneste tilbud om troløvelse, som du har fået gennem det sidste år?”

Nyheden overraskede Miriam. Adskillige af de ledende ældste havde været og aflagt deres besøg, men Miriam havde ikke vidst, at det var for at tale med Josva om deres døtre. Nu forstod hun det. Josva var øens leder; selvfølgelig ville de æld-

ste søge at fremme deres position ved at gifte deres døtre ind i denne magtfulde familie. Og det cementerede den sandhed, som hun stadig kæmpede med at acceptere: Hun ville aldrig blive anset som et passende parti for ham. Josva ville aldrig komme til at gengælde hendes kærlighed.

“Det er Dinas trolovelse, vi diskuterer, ikke min,” sagde Josva. “Hvad vælger I, Amarja? I må træffe en afgørelse.”

Prinsen så måbende på ham. “Nu? I aften? Men Hadad – ”

“Dina har allerede indvilliget i at gifte sig med *Jer*, ikke med Hadad.”

Jerimot hamrede næven i bordet. “Josva, nu stopper du!” Han hævdede ellers aldrig stemmen, men Miriam havde aldrig set ham så vred før. “Hævn skal ikke være grundlaget for to menneskers ægteskab!”

“Det er ikke hævn. Det er loven.”

“Jeg kender loven lige så godt som dig, og det samme gør prinsen. Du manipulerer med den, så den passer til det, du selv ønsker, fordi du er forblindet af had. Ligesom Dina lod sin dømmekraft påvirke af had. Jeg beder Jer, Deres Majestæt, lad ikke også Josva forblinde Jer. I vil begå en frygtelig fejl.”

Miriam samlede resten af tallerknerne sammen, mens hun håbede, at både Josva og Amarja ville lytte til Jerimot og standse dette skænderi. Men et øjeblik efter hørte hun Josva sige: “Det vil være det letteste for alle parter, hvis brylluppet bliver holdt hurtigst muligt.”

“Er du sikker på, at det er, hvad Dina ønsker?” spurgte Amarja.

“Hun ønsker sig en ny søn, en tronfølger, og I er den eneste, der kan give hende det. Vi kan aftale trolovelsen med det samme. Miriam, bed Dina om at komme herind.”

Miriam rørte sig ikke ud af stedet i håb om, at prinsen ville nægte.

“Hvad med medgift?” spurgte prinsen. “Skal jeg ikke – ?”

“Giv mig Jeres signetring i pant. Miriam, gå ud og hent Dina,” sagde han igen.

Miriam tøvede og så op på prinsen for at se, om det virkelig var hans agt. Amarja nikkede let. Så bed han sig i læben og drejede langsomt den kongelige ring af fingeren.

“Gør det ikke,” hørte hun Jerimot sige, mens hun langsomt forlod rummet. “Brug en dag eller to til at gennemtænke, hvad det er, I gør ... jeg bønfalder Jer.”

Miriam nærmede sig et af soveværelserne og kunne høre Jerusha og Dina tale sammen derinde. Hun bankede på døren. “Dina?” kaldte hun. “Josva ønsker at tale med Dem igen.”

Dina åbnede døren og gik tilbage til stuen sammen med Miriam. Hun virkede fattet. Amarja stod og ventede på hende og rakte et trolovelsesbæger frem mod hende. “Jeg vier mit liv til dig, Dina,” sagde han med rystende stemme. “Vil du have mig?”

Gør det ikke, tryglede Miriam stumt. Dette var ikke rigtigt. Dina skulle sige ja til Hadads frieri, ikke prinsens. Hadad elskede hende, og hun elskede ham. Men Dina tog bægeret, som Amarja rakte hende, drak af det og rakte det tilbage til ham. Han drak resten. De var trolovet.

Miriam så det tilfredse udtryk i Josvas ansigt, og hendes mave snørede sig sammen. Hun elskede ham, men det, han netop havde gjort, var forkert. Hun lod tallerknerne stå, hvor de stod, og flygtede ud i gården bag huset.

En mild brise blæste ind i landet nede fra floden og bragte klar og kølig luft med sig blandet med en svag lugt af stegt lam. Miriam åndede dybt ind som for at rense det hæslige ud, som hun netop havde overværet. Kunne det virkelig være Guds vilje, at Dina skulle giftes med prinsen, når hun elskede Hadad? Josva havde sagt, at loven krævede det, men fru Jerusha talte altid om Gud som en kærlig far, hvis love var gode og retfærdige. Denne aften havde Miriam svært ved at forstå, hvorfor kærlighedens Gud ville tvinge to mennesker til at gifte sig med hinanden på denne måde.

Hun hørte bagdøren blive åbnet, og da hun vendte sig, så hun Dina stå på trappen. “Vil du gøre mig en tjeneste, Miriam?”

“Hvilket?”

Dinas øjne fyldtes af tårer, og et øjeblik kunne hun ikke sige noget. De seneste par uger havde hun virket så glad, som om de smertelige minder fra hendes tid i fangenskab omsider havde sluppet deres tag i hende. Men aftenens hændelser havde skyllet al Dinas glæde bort, og der var det samme livløse udtryk i hendes ansigt, som der altid var i Josvas. Som i drømme gik hun hen imod Miriam. “Hadad venter på mig nede ved floden. Vi plejer at mødes dernede hver aften. Det er vist ikke helt passende, men vi løb tilfældigt på hinanden den første gang, og så ...” Hun smilede svagt. “Og så blev det en vane.”

“Dina, hvis De er forelsket i ham, så lad være – ”

“Kærlighed har ikke noget at sige. Jeg elskede min bedstefar, men jeg var skyld i, at de myrdede ham. Hvis jeg ikke havde fortalt ham, hvor Josva var den aften, havde han ikke vidst det. Og jeg elskede min søn, min dejlige, lille Naftali, men det var også min skyld, at Manasse dræbte ham. Jeg skulle have prøvet mere ihærdigt på at flygte, mens han stadig lå i sikkerhed i mit skød. Nu skylder jeg både dem og abba at hævne deres død.”

“Det virker forkert at gifte sig for at få hævn.”

“Det er ikke hævn. Det er loven.”

“Men Jerimot sagde – ”

“Jeg gifter mig med prins Amarja. Vil du være sød at returnere denne her til Hadad for mig?” Nærmest modstræbende åbnede Dina hånden og rakte Miriam en ring. Det glatte metal var varmt af Dinas hånd. Miriam genkaldte sig smerten i Hadads stemme, da han bønfuldt Dina, og hun forsøgte at give hende den tilbage.

“Det er forkert, Dina. Hvis De har taget imod Hadads ring, har I afgivet et løfte – ”

“Det var en fejl. Jeg skulle aldrig have taget imod hans ring ... men den har engang tilhørt min far. Han bar den som stats-skriver. Og da abba blev forfremmet, gik den videre til Hadads bedstefar.”

Miriam genkendte det indgraverede symbol for Davids hus på signetringen. Det massive guld skinnede med en varm glød som en diset sommervind. Hun tog fat om Dinas hånd med begge sine og forsøgte at presse ringen tilbage i den. “De må ikke gøre dette mod Hadad. Lad ikke ham lide for kong Manasses forbrydelser. Hadad satte livet på spil for at redde Dem, og lige siden vi ankom hertil, har han arbejdet så hårdt for at skabe sig et navn og blive værdig til at gifte sig med Dem.”

“Det spiller ingen rolle.” Dinas ansigtsudtryk blev hårdt, og Miriam så hendes beslutsomhed. “Hvis ikke du vil give ham den, beder jeg en af tjenestefolkene om at gøre det.”

Miriam vidste, at det ville være mere skånsomt for Hadad at høre det fra hende end fra en fremmed, og hun sukkede resigneret. “Godt ... så gør jeg det. Men De begår en frygtelig fejl.”

Hun vendte sig væk fra Dina og marcherede ud gennem porten for at få dette frygtelige hverv overstået og komme så langt væk fra dette forrykte hus som muligt. Da hun nærmede sig flodbreden, satte hun farten ned og gik efter lyden af vandets skvulpen. Miriam havde hele sit liv levet i tørre, vandfattige områder, og selv efter at have boet et helt år i Egypten var hun stadig ikke blevet træt af den dejlige lyd. Det lød som fjern latter i hendes ører. Hun tænkte på, hvordan deres latter havde fyldt stuen i aften, da familien fejrede påskefest med hinanden, indtil Josva havde bragt hævnørst og had ind i rummet og ødelagt deres glæde.

Hun tænkte stadig på Josva, da hun kiggede op og så en skikkelse gå frem og tilbage i skyggerne langs vandkanten. Miriam genkendte Hadads brede skuldre og muskuløse holdning. Han fik øje på hende og løb hende i møde.

“Dina?”

“Nej, Hadad, det er mig – Miriam.” Han standsede med luddende skuldre og blytunge arme og ventede på, at hun nåede hen til ham. “Dina kommer ikke,” sagde Miriam.

“Har hun sendt dig?”

Miriam nikkede. “Hun bad mig give dig den ...” Hun tog Hadads hånd, åbnede den blidt og lagde ringen i hans håndflade. Hadad knugede hånden så hårdt sammen om ringen, at hans knoer blev hvide, og pressede den knyttede næve mod sit hjerte.

“Hvordan kunne Josva gøre det mod os?” Med ansigtet fordrejet af smerte så han op mod den mørke himmel, som anmodede han stjernerne om svar. “Et helt år har jeg ventet på at blive gift med Dina. Jeg forelskede mig i hende, da vi sad fanget inde i Asheras kabine og ikke vidste, om vi ville leve eller dø ... Jeg har ikke oplevet meget kærlighed i mit liv. Dina var mit ét og alt.”

“Det gør mig ondt,” mumlede Miriam. “Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige.” Hun ønskede bare at løbe langt bort ud i natten frem for at være vidne til Hadads fortvivelse. Det var så svært at se denne stærke mand lide.

Hadads stemme rystede, da han talte igen: “Jeg forsøgte at gøre noget fornuftigt med mit liv, så jeg blev hende værdig. Jeg blev ikke født med et navn, men jeg skabte mig et ... jeg *skabte* mig et, Miriam! Jeg har arbejdet hårdt for at gøre dem ø til vores hjem, oplært mændene til soldater, hjulpet Josva og Amarja med at lede denne forpost. Jeg betragtede dem som mine brødre, mine venner. Men rigtige venner ville aldrig gøre dette mod nogen, ville de? De ville ikke tage den eneste person fra mig, som jeg nogen sinde har elsket.”

“Nej, det ville de ikke,” sagde hun. “Det, Josva gjorde, var forkert.” Hadads sorg fik Miriam til at erkende Josvas grusomhed; han havde svigtet sin ven. Miriam elskede Josva, men indså, at hævntørsten fortsat gnavede og voksede i Josva i modsætning til de fleste andre i kolonien, som havde gennemgået en helingsproces i det forløbne år. I aften havde hans had såret

tre uskyldige mennesker, som elskede ham. Nej, fire – for ved at afsløre, hvad der boede i hans hjerte, havde Josva også såret Miriam. Hun kunne ikke møde Hadads blik.

“Der er noget andet, som jeg mener, at du bør vide,” sagde hun med blikket slået ned. “Lige inden jeg forlod huset, blev Amarja og Dina trolovet.”

“Nej ...” stønede Hadad. Det var, som om natten tav et øjeblik – vindens hvisken i sivene, frøernes kvækken, insekternes summen forstummede over for Hadads sorg. Miriam følte det, som om hun havde skudt en dødbringende pil af sted og set den ramme plet.

“Ved Gud, det skal de få betalt!” hviskede han.

“Er det det eneste, I alle sammen kan tænke på?” råbte Miriam. Hun greb ham i armene og forsøgte at ruske lidt fornuft ind i ham, men han stod stiv som en stenstøtte. “Hævn er ikke løsningen, Hadad. Hævn er årsagen! Det vil bare forårsage mere elendighed, mere smerte. Det er skruen uden ende!”

Han så ned på ringen i sin hånd. Så lukkede han fingrene om den igen og førte armen tilbage for at kaste den i Nilen.

“Nej, lad være!” råbte Miriam. Hun kastede sig frem for at standse den løftede arm og fik bremsset dens bevægelse. “Gør det ikke, Hadad. Den ring tilhørte din bedstefar.”

Han tøvede et øjeblik, sænkede så langsomt armen og stirrede ned i det mørke vand, som om hans tanker var langt borte. Til sidst satte han ringen på sin finger.

“Tak,” hviskede han. Han tørrede tårerne væk med hånden. “Du har et godt hjerte, Miriam. Giv det ikke til en, der ikke fortjener det. Eller endnu værre, til en, der vil ødelægge det.”

Miriam vidste, at han mente Josva, og hun spekulerede på, hvordan han havde gættet, at hun elskede ham. Var hendes kærlighed så åbenlys? Men før hun nåede at sige noget, forsvandt Hadad ud i natten.